

KURYER LITEWSKI

w WILNIE w SOBOTĘ DNIA 8 STYCZNIA V. S. 1816 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE

Wilno dnia 8 stycznia.

Ministerium Policyi przez list okolny do JWW. Gubernatorów Cywilnych ogłosiło, co następuje: „Główny Rząd Kompanii Rossyysko-Amerykańskiej doniósł Ministrowi Spraw Wewnętrznych, że herbata *chińska*, w sklepach obu dwóch stolic sprzedawana, nie tylko powiększają częśći bywa mieszana z zieleń, zwaną *koperską herbatą*, albo *iwan-herbatą*, ale nawet to samo jedno ziele, przez wiesniaków zbierane, za przednią herbatę *chińską* i po tejże cenie, co herbatę *chińską* sprzedają. Ponieważ, podług opinii Rady Medycznej Ministerium Policyi *herbaty koperskiej*, albo *iwan-herbaty* zgola nie jest szkodliwą, przeto JW. Minister spraw wewnętrznych zezwala, że ona może być sprzedawana, równie, jak inne zielenie nieszkodliwe, stosownie do ustaw prawa; co się zaś tyczy mieszania jej do herbaty *chińskiej*, albo, sprzedawania pod nazwiskiem tejże herbaty, jako postępek tego rodzaju jest oszukaństwem, powinien być przeto prawami poszukiwany. Skutkiem czego upraszam Jasnie Wielmożnego Pana zalecić mieskim i ziemskim Policyom, pilną mieć baczność, żeby w sklepach nie była sprzedawana herbata *chińska* z rzeczoną mieszaniną, a bardziej jeszcze herbatę *koperską*, albo *iwan-herbatę* za herbatę *chińską*; a popełniających takowe oszukaństwo oddawać pod sąd podług prawa.

podpisano:

Naczelnie Dowodzący w St Petersburgu

S. Wiazmitinow.

Dyrektor: D. Kazelin.

Zgodno: Naczelnik oddziału: A. Krzyżanowski.

Kurs wileński na assygnaty: rubel srebrny r. 4, k. 7; dukat, r. 11 k. 93; imperyal r. 40.*

Gazeta petersburska, *le Conservateur Impartial*, zawiera z Petersburga pod 28 grudnia: „Popisy publiczne Gimnazjum Peterburskiego odbyły się w dniach 20, 21, 22 i 23 t. m., porządkiem opisanym w ogłoszonym programacie. W roku teraźniejszym (1815) uczniów było 400. W liczbie klas naukowych znajduje się nowa klasa wyższa religii greckiej, obejmująca wykład Pisma ś. i Dogmatów. Uczniowie tej klasy otrzymali pochwałę osób duchownych, na popisie obecnych. Od czasu wprowadzenia nowego urządzenia tej szkoły, w roku 1811, język łaciński we wszystkich daje się klasach. Niższa klasa w teraźniejszym roku liczyła uczniów 93. Okazywali postępy swoje w naukach, zaczawszy od elementów, aż do rozbioru poetów i historyków łacińskich. Od 1go stycznia 1816 połączy się z łacińską nauka języka greckiego: pewni jesteśmy, że on tu równie zakwitnie, a Gimnazjum nabędzie przez to jedynę, a główną zasadę edukacji, pochwaloną wyrokiem całej Europy. Do nauk przydane są potrzebniesze ćwiczenia.

Wprowadzono uczenie muzyki głosowej, stosownie do zasad Pestalozzowego: dano próby w niej postępu; a zakończono śpiewaniem hymnu P. Zukowskiego, z hymnu *Ciebie Boże chwalimy* &c. Oddanie tym sposobem hołdu dla Istności Należytejszej przez gromadkę dzieci, tklwym stało się dla publiczności widokiem. Przed zdaniem sprawy z postępu w muzyce głosowej, rozdawane były, przez JW. Ministra publicznego oświecenia nagrody pilności. Zbiór gości był nader liczny.

P. Steigentesch, generał austriacki, do tutajszej przybył stolicy, z listem własnoręcznym Cesarza Jmci Austriackiego do N. Cesarza Jegomości Wszech Rossy.

W opisie wizyty obrzędowej przez nadzwyczajnego posła perskiego, sprawującemu ministerium rossyyskie stosunków zewnętrznych oddany, znajdujemy (w gazecie *le Conservateur Impartial*) jeszcze następujące szczegóły: tłumaczem był P. Negri, radca stanu. Po zwyczajnych przywitaniach, poseł sprawującemu ministerium złożył kopie listów od Szacha perskiego i członków jego rodziny do N. Cesarza Jegomości, i NN Cesarzowych; a w oryginale listy ministrów Króla perskiego do ministra stosunków zewnętrznych cesarstwa rossyyskiego; nakoniec prosił o pozwolenie być przypuszczonym na audyencyą u Cesarza Jegomości.

(Dokończenie Ukazu, przepisującego urządzenie wojska w czasie pokoju.)

XIV. W stosunku do tych zatrudnień, rozkazano Wodzom Naczelnym, ograniczyć etaty kancelaryi własnych i innych wydziałów administracji wojskowej, i podać Nam do potwierdzenia.

XV. Na przyszłość zaś, w zdarzeniu wojny, mianując stosownie do urządzenia 1812 roku, Wodza Naczelnego Wielkiego działającego Wojska, za każdym razem uwiadomimy Rządzący Senat o jego władzy.

XVI. Dla zmniejszenia liczby spraw sądowych, i dla przedszego rozstrzygnięcia losu zostających pod sądem osób w tych wojskach, które będąc przyłączone do korpusów, nie podlegały Wodzowi Naczelnemu, uznajemy za dobrą, w czasie pokoju oddzielnym tych korpusów dowódcóm nadać prawo, oddawania za przestępstwo pod sąd, osoby wszystkich podległych jemu stopni do Jenerała, donosząc w tymże czasie razem i Nam dla wiadomości; a jeżeliby oddany pod sąd został uniewinnionym, wtedy wyrok, potwierdzony przez Dowódcę korpusu, uwalnia go z pod sądu; cała zaś sprawa dla chowania odsyła się do departamentu audytoryackiego.

XVII. Dowódcóm rzeczonych oddzielnych korpusów daje się także moc potwierdzać ostatecznie i samym przez siebie wykonywać wyroki do stopnia półkownika we wszystkich sprawach, w których oddany pod sąd nie podpada utraceniu życia

lub rangi: té zaś ostatnie tylko obowiązani są przysyłać do Jeneralnego Audytoryatu, który z opiniją swoją przedstawiać będzie do Nasz é y uwagi.

XVIII. Prawidła objété w artykułach niniejszego ukazu II, III, V, VI, VII i VIII, mają wykonywać równie i Dowódcy oddzielnych korpu-

sów (którzy nie są pod zwierzchnością Wodza Naczelnego) w stosunku do liczby woysk im powierzonych; ci zaś, którzy z nich mają wpływ do spraw cywilnych, co do VII artykułu, sprawują obowiązki sobie powierzone i w rzeczach cywilnych.

(Dokończenie Konstytucyi Królestwa Polskiego)

TYTUŁ PIĄTY.

O Sądownictwie.

Art: 138. Sądownictwo iest konstytucyynie niepodległe.

Art: 139. Przez niepodległość Sędziego rozumie się służącą mu wolność oświadczenia swego zdania w sądzie, bez ulegania wpływowi Władzy Najwyższej i Ministeryalney, lub jakiemu bądź innemu względowi. Wszelkie inne określenie lub tłumaczenie niepodległości Sędziego, uznaje się za nadużycie.

Art: 140. Sądy składać się będą z Sędziów przez Króla mianowanych, i z Sędziów obieralnych stosownie do Statutu organicznego.

Art: 141. Sędziowie mianowani przez Króla, są dożywotni i niemogą być odwołanymi. Sędziowie obieralni niemogą być również odwołanymi przez czas swego urzędowania.

Art: 142. Żaden Sędzia nie może być złożonym z Urzędu, tylko przez wyrok właściwej Instancji Sądowej, za dowiedzeniem wykroczenia w Urzędzie, lub innego przestępstwa.

Art: 143. Karność Urzędników Sądowniczych bądź mianowanych, bądź obieralnych, i pohamowanie ich zbrocheń od dokładnego pełnienia służby publiczney, należyć będą do Trybunału Najwyższego.

Art: 144. Sędziowie Pokoju. Będą Sędziowie pokoju dla wszystkich klas mieszkańców. Obowiązki ich są pojednawcze.

Art: 145. Żadna sprawa nie będzie wniesiona do Sądu Cywilnego pierwszej Instancji, jeżeli nie była wprzód wytoczona przed właściwego Sędziego pokoju, wyjąwszy te, które podług przepisów prawa, nieulegają pojednaniu.

Art: 146. Sądy pierwszej Instancji. Dla spraw pięćset złotych Polskich nieprzechodzących, będzie w każdej gminie i w każdym mieście Sąd Cywilny i Policji.

Art: 147. Dla spraw przechodzących pięćset złotych będzie w każdym Województwie kilka Sądów Ziemskich i Sądów Zjazdowych.

Art: 148. Będą także Sądy handlowe.

Art: 149. Dla spraw Kryminalnych i Policji porawczych będzie w każdym Województwie kilka Sądów Grodzkich.

Art: 150. Trybunały Appellacyjne. Będą najmniej dwa Trybunały Appellacyjne w całym Królestwie, które w drugiej Instancji przesądzać będą Sprawy sądzone w Sądach Ziemskich, Grodzkich i handlowych.

Art: 151. Trybunał Najwyższy. Będzie Trybunał Najwyższy w Warszawie na całe Królestwo, sądzący w ostatniej Instancji wszelkie Sprawy Cywilne i Kryminalne, wyjąwszy zbrodnie Stanu. Składać się będzie w części z Senatorów z kolei w nim zasiadających, a w części z Sędziów przez Króla dożywotnie mianowanych.

Art: 152. Sąd Seymowy. Sąd Seymowy sądzić będzie sprawy o zbrodnie Stanu i o przestępstwa Wyższych Urzędników Królestwa, o których oddaniu pod Sąd Senat stanowi podług Artykułu sto szesnastego Sąd Seymowy składać się będzie z wszystkich Członków Senatu.

TYTUŁ SZOSTY.

O Sile zbrojney.

Art: 153. Siła zbrojna składa się z Woyska czynnego na stopie zupełnego żołdu, i z Milicji gotowych go wzmoćnić w przypadku potrzeby.

Art: 154. Siła woyskowa na koszcie krajowym, oznaczona jest przez Panującego, w miarę potrzeby i w stosunku do dochodów w budżecie umieszczonych.

TITRE V.

de l'Ordre judiciaire.

Art: 138. L'ordre judiciaire est constitutionnellement indépendant.

Art: 139. On doit entendre par l'indépendance du Juge, la faculté qu'il a d'émettre librement son opinion lors du jugement, sans pouvoir être influencé ni par l'autorité suprême, ni par celle Ministerielle, ni par aucune considération quelconque. Tout autre définition ou interprétation de l'indépendance du Juge, est déclarée abusive.

Art: 140. Les Tribunaux se composent de Juges nommés par le Roi et de Juges choisis conformément au Statut organique.

Art: 141. Les Juges nommés par le Roi, sont inamovibles et à vie. Les juges choisis sont également inamovibles pour le tems de la durée de leurs fonctions.

Art: 142. Aucun Juge ne peut être destitué que par arrêt d'une Instance judiciaire compétente, dans le cas de prévarication prouvée ou de tout autre délit constaté.

Art: 143. La discipline des Magistrats nommés et choisis, ainsi que la répression des écarts qui pourraient être commis par eux, quant à l'exactitude du service public, ressortira au Tribunal suprême.

Art: 144. Juges des paix.

Il y aura des Juges de paix pour toutes les classes d'habitans; leurs fonctions sont celles de Magistrats de conciliation.

Art: 145. Aucune affaire ne peut être portée devant un Tribunal civil de première Instance, si elle n'a été présentée au Juge de paix compétent, excepté celles qui, aux termes de la Loi, ne devront pas être soumises à la conciliation.

Art: 146. Tribunaux de première Instance.

Pour les affaires qui ne dépassent pas cinq cent florins de Pologne, il y aura des Tribunaux Civils et de Police dans chaque Commune et dans chaque ville.

Art: 147. Pour les affaires au dessus de cinq cent florins, il y aura dans chaque Palatinat plusieurs Tribunaux de première Instance (sądy ziemskie), et des Tribunaux d'Assises (sądy zjazdowe).

Art: 148. Il y aura de plus des Tribunaux de Commerce.

Art: 149. Pour les causes criminelles et de police correctionnelle, il y aura dans chaque Palatinat plusieurs Tribunaux Criminels (sądy Grodzkie).

Art: 150. Cours d'Appel. Il y aura au moins deux Cours d'Appel dans le Royaume; Elles statueront en seconde Instance sur les causes jugées dans les Tribunaux de première Instance, civils et criminelles et de Commerce.

Art: 151. Tribunal suprême. — Il y aura un Tribunal suprême à Varsovie pour tout le Royaume, qui prononcera en dernier ressort sur toutes les causes civiles et criminelles hors les crimes d'Etat. Il sera composé en partie des Senateurs qui y siégeront à tour de rôle, en partie de Juges nommés à vie par le Roi.

Art: 152. Haute Cour nationale. Une haute Cour nationale, constira des crimes d'Etat et des délits commis par les grands fonctionnaires du Royaume dont le Sénat décrète la mise en jugement d'après l'art: 116. La haute Cour est composée de tous les Membres du Senat.

TITRE VI.

De la force Armée.

Art: 153. La force armée sera composée de l'Armée active sur le pied d'une solde effective, et de Milices prêtes à la renforcer en cas de besoin.

Art: 154. La force de l'Armée, aux frais du pays, est fixée par le Souverain, en raison du besoin et en proportion des revenus portées au Budget.

Art: 155. Rozłożenie Wojska zastosowaniem będzie do połączonej dogodności mieszkańców, Systematu wojskowego i Administracji.

Art: 156. Wojsko zachowa kolory swego munduru, swódy ubiór właściwy i wszystko co się tyczy jego narodowości.

TYTUŁ SIODMY.

Urządzenia ogólne.

Art: 157. Dobra i dochody Korony składają się:

1. Z dóbr Korony, które będą zarządzane oddzielnie na rzecz Królewską przez Izbę lub Urzędników szczególnie od Króla wybranych.

2. Z Pałacu Królewskiego w Warszawie i z Pałacu Saskiego.

Art: 158. Dług publiczny Stanu jest zareczony.

Art: 159. Kara konfiskaty jest zniesioną i w żadnym przypadku przywróconą być nie może.

Art: 160. Ordery Polskie cywilne i wojskowe, to jest: Orła Białego, świętego Stanisława i Krzyża Wojskowego są zachowane.

Art: 161. Niniejsza ustawa Konstytucyjna będzie rozwiniętą przez Statuta organiczne, któreby z nich nie były wydane niezwłocznie po ogłoszeniu Ustawy Konstytucyjnej, będą poprzedniczo roztrząsane w Radzie Stanu.

Art: 162. Pierwszy Budżet dochodów i rozchodów będzie urządzony przez Króla za zdaniem Rady Stanu. Budżet ten będzie wykonywanym, dopóki nie zostanie umiarkowanym lub zmienionym przez Panującego i przez obiedwie Izby.

Art: 163. Cokolwiek nie jest przedmiotem Statutu organicznego lub księgi praw i cokolwiek nie powinno być odesłaniem do Sejmu podług jego atrybucy, będzie urządzonem przez postanowienia Królewskie lub przez przepisy Rządowe. Statuta organiczne i księgi Praw nie mogą być miarkowane lub zmieniane tylko przez Panującego i przez obiedwie Izby Sejmowe.

Art: 164. Prawa, postanowienia i urządzenia Królewskie, będą drukowane w Dzienniku Praw. Postanowienie Królewskie przepisze sposób ich ogłaszania.

Art: 165. Wszystkie prawa i Ustawy poprzednicze, przeciwne niniejszej Ustawie Konstytucyjnej, są zniesione.

Uznawszy w naszym sumnieniu, iż niniejsza Ustawa Konstytucyjna odpowiada Naszym Ojcowiskim zamiarom, dążącym do utrzymania we wszystkich klasach poddanych Naszych Królestwa Polskiego pokoju, zgody i jedności, tak potrzebnej dla ich oswobodnego bytu i do ustalenia szczęśliwości, którą im pragniemy zjednać — Nadaliśmy i nadaliśmy im niniejszą Ustawę Konstytucyjną, którą przyjmujemy za Siebie i za Naszych Następców. Nakazujemy nadto wszystkim Władzom publicznym jej wykonanie.

Działo się w zamku Naszym Królewskim w Warszawie, dnia 15 Listopada 1815 Roku.

(podpisano) ALEXANDER.

Zgodno z oryginałem Francuzkim, własną ręką Najjaśniejszego Cesarza i Króla podpisanym.

Rząd tymczasowy Królestwa Polskiego:

ŁANSKOY

ADAM Xiążę CZARTORYSKI.

NOVOSILTZOFF.

TOMASZ WAWRZECKI.

XAWERY Xiążę DRUCKI LUBECKI.

Referendarz Stanu, Główny Sekretarz tymczasowego Rządu
J. K. Szaniawski.

W ostatnich dniach pobytu w Warszawie Najjaśniejszego Cesarza i Króla, jeden z artystów tu-tejszych, nazwiskiem Leon Kułakowski, złożył przez najłaskawsze ręce JW. Hr. Nowosilcow Senatorsa, tajnego Radzcy Kawalera różnych orderów, &c. u podnóżka tronu Najjaśniejszego Pana, dzieło swojego wynalazku i roboty, wraz z prośbą o opiekę dla rozwijającej się jego zdolności, z dołączeniem dwóch annexów obeymujących urzędową approbatę dzieła wspomnionego, o którym ponizéy:

Art: 155. Le Cantonnement des Troupes sera adapté aux convenances réunies des habitans, du système militaire et de l'administration.

Art: 156. L'armée conservera les couleurs de son uniforme, son costume particulier et tout ce qui tient à sa nationalité.

TITRE VII.

Dispositions générales.

Art: 157. Les biens et révenus de la Couronne royale consisteront:

1. Dans les domaines de la Couronne qui seront administrés séparément au compte du Roi par une Chambre ou des fonctionnaires à son choix particulier.

2. Dans le Palais Royal de Varsovie et dans le Palais de Saxe.

Art: 158. La dette publique de l'Etat est garantie.

Art: 159. La peine de confiscation est abolie et ne pourra être rétablie dans aucun cas.

Art: 160. Les ordres civils et militaires de Pologne, savoir: celui de l'Aigle blanc, celui de St. Stanislas et celui de la Croix militaire, sont maintenus.

Art: 161. La présente Charte constitutionnelle sera développée par des Statuts organiques. Ceux qui ne seront pas constitués immédiatement après la publication de la Charte constitutionnelle, seront préalablement discutés au Conseil d'Etat.

Art: 162. Le premier Budget des revenus et dépenses sera réglé par le Roi sur l'avis du Conseil d'Etat. Ce Budget sera exécuté jusqu'à ce qu'il ait été modifié ou changé par le Souverain et les deux Chambres.

Art: 163. Tout ce qui ne forme pas l'objet d'un Statut organique ou d'un Code, et tout ce qui ne doit pas être renvoyé à la délibération de Diète d'après ses attributions, sera réglé par les Décrets du Roi, ou par les ordonnances du Gouvernement. Les Statuts organiques et les Codes ne peuvent être modifiés ou changés que par le Souverain et les deux Chambres de la Diète.

Art: 164. Les lois, les décrets et Réglemens du Roi, seront imprimés dans le Bulletin de Lois. Un Décret du Roi fixera les formes de leur publication.

Art: 165. Toutes les lois et institutions antérieures, contraires à la présente Charte, sont abrogées.

Croyant dans Notre conscience, que la présente Charte constitutionnelle répond à Nos vœux paternelles qui ont pour objet de maintenir dans toutes les Classes de Nos Sujets du Royaume de Pologne la paix, la concorde et l'union si nécessaire à leur bien être, et de consolider la félicité que Nous désirons leur procurer: Nous leur avons donné et donnons la présente Charte constitutionnelle que Nous adoptons pour Nous et Nos Successeurs; Enjoignons au surplus à toutes les Autorités publiques de concourir à son exécution.

Donné en Notre Chateau Royal de Varsovie, le 25 Novembre 1815.

(signé) ALEXANDRE.

Za zgodność w tłumaczeniu:

Stanisław Potocki, S. W.

Ignacy Sobolewski, M. S. S.

Najjaśniejszy Pan przyjął najłaskawiej tę ofiarę, i w dni kilka po wyjeździe Monarchy, artysta odebrał z rąk JW. Nowosilcowa zaszczytne dary od N. Pana: tabakierę i list następujący:

Nr. 746.

„Wiadomo czynię WMPanu, iż Najjaśniejszy „Cesarz i Król podczas ostatniego pobytu w Warszawie raczył przyjąć z ukontentowaniem przełożony Monarsze zegarek nowego wynalazku „WMPana, i takowy za godny przeznaczenia swoje-go uznał..”

Najjaśniejszy Cesarz i Król w dowód Mo-
*„marszcy łaski, raczył mi polecić wręczenie WMPa-
 „nu załączony złoty tabakiery z emalią pod nu-
 „merem 7509 z oświadczeniem, iż w nadgrode je-
 „go pracy i talentów poruczył tymczasowemu
 „Rządowi obmyślenie i wyznaczenie dostatecznego
 „funduszu, abys się mógł zupełnie dalszemu wydo-
 „skonaleniu oddać kunsztu, któryś obrał.“ W War-
 szawie dnia 21 grudnia 1815.*

(L. S.) (podpisano) *Nowosilcow,*

„Do Jmć Pana *Kuhajewskiego Leona.*“

Artysta nasz, po kilkunastoletniem ćwiczeniu
 się w teorii, zapuszczał się nad wynalezieniem pewnej
 maszyny, której składu, podług założonego sobie
 planu szukając, utworzył kilka myśli nowych, z któ-
 rych dwie: *Różnice godzin* na całej ziemi, w naj-
 większej pojedynczości; i *Wychwył* (*Echoppement*)
 nowy i bardziey wydосkonalony, wydał w zegarku
 ofiarowanym Najjaśniejszemu Panu, którego opis
 jest następujący.

Część zewnętrzną.

Zegarek kieszonkowy, na którego powierzchni
 umieszczony jest system *Kopernika*, to jest: punkt
 słońca, okrąg zwierzyńcowy, obrót ziemi, jej oś,
 i równik. Utwór ten wskazuje różnicę czasu na
 całej ziemi. Układ zaś całego utworu tak jest
 pojedynczy, że okiem przyzwyczajonem, w przecią-
 gu jednej minuty czasu widzieć można, która jest
 godzina i minuta, wszechgłębokości tak wszystkich
 miast stołecznych, jako też wysp, i przyłądków
 znaczniejszych na całej ziemi.

Na drugiej stronie, na płaszczyźnie koperty
 wyryta jest dedykacja, Najjaśniejszemu Cesa-
 rzowi i Królowi w sposobie następującym: Wień-
 cem dębowym, jako oznaką potęgi i trwałości, oto-
 czony jest napis: *Protektorowi sztuk i umiejętno-
 ści.* W każdym zaś listku wyryte są litery, któ-
 re razem wzięte, składają te słowa: *Alexandrowi
 Pierwszemu.*

Część wewnętrzną.

Za otworzeniem zegarka od strony ujęcia,
 znajduje się tarcza malarska, przeznaczona do
 wskazywania godzin zwyczajnych, czyli przywią-
 zanych do horyzontu, w jakim zegarek znajduje się
 będzie. Dalej, cały układ kółek i ruch onych,
 jest przezierny; a kończy się na Wychwycie nowe-
 go wynalazku, tak przez wynalazcę nazwanym:
Wychwył wydосkonalony (*Echoppement perfectioné*).
 jest to najsutelniejsza część mechanizmu, w ca-
 łej mechanice, najbardziej stanowiącą w zegarmi-
 strzowie: od tej bowiem części mechanizmu
 w zegarku, zależy cała regularność obrotu kółek
 do wydania wypadku minut na tarczy. W rozpra-
 wie obszernie napisanej przez Wynalazcę o tymże
Wychwycie, dowodzi, że przez *Wychwył* jego wy-
 nalazku, regularność zegarka najbardziej może
 być zbliżoną do regularności, jaką ma zegar se-
 kundowy wiszący (*Pendule*).

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

FRANCYA

Gazeta berlińska zawiera z Paryża pod 23
 grudnia, co następuje: „Rodzina Marszałkowej

Ney odznaczyła się wielością różnych nieszczęść.
 Matka saméy. Pani *Augie*, niegdyś garderobna Kró-
 lowéy *Maryi Antoniny*, rzuciła się z okna; Pani
de Broc, siostra jej, Dama dworu dawniejszéy
 Królowéy hollenderskiey, wpadła pod *Akwisgranem*
 w wodę i utonęła. Ojciec jej umarł ze zgryzoty
 pierwszych dni rozpoczęcia się procesu; a P. *Mon-
 tigny* zastrzelił się z rozpacz. (Był żonatym,
 ojciec trójga dzieci, nie miał nad 34 lat wieku, i
 posiadał 80000 fr. rocznego dochodu).

Zjawilo się tu pismo, pod tytułem: *Odkry-
 cie tajemnicy Magnetyzmu i Somnambulizmu*, przez
 pewnego członka światowego, ku pożytkowi dusz
 prostych i cnotliwych; z dewizą: *Ad maiorem glo-
 riam Dei*. Gazety tutejsze satyrycznie wspomi-
 nają o tém piśmie: gdyż odkrycie tych tajemnic
 na tém się wspiera, że cała sztuka jest czarodziey-
 stwem, rzeczywistem dziełem i sprawą wielo-
 go szatana. Przed trzydziestą laty (piszą recen-
 zye) był *Magnetyzm* we Francji tryumfem prze-
 myślnych oszustów nad słabymi i miłośnikami głowa-
 mi. Wreszcie upamiętali się ci głupcy, i o *Magne-
 tyzmie* uciekli. Od kilku lat nowa w Niemczech
 wrzawa: mamidło to głupców, pod nowem imie-
 niem, *Magnetyzmu zwierzęcego*, przez nieokrze-
 nych oszustów wskrzeszone, stało się piescidłem
 głów miłośkich. Teraz usiłuje on z całej mocy i
 w imieniu diabła przedrzeć się znowu do Francji; lecz
 niepodobna, aby mógł znaleźć więcej obrońców,
 prócz tego światowego człowieka, autora wyżej
 pomienionego pisma: gdyż we Francji dawno
 się już nauczyli, równie mało wierzyć w *Magne-
 tyzm* i *Somnambulism*, jak i w jego mniemane-
 go sprawcę, szatana.

Paryż dnia 25 grudnia. Dnia 23go mini-
 strowie *Vaublanc*, *Corvetto* i *Dubouchage* udali się do
 Izby Deputowanych. Minister skarbu, Hrabia *Cor-
 vetto*, wstąpił na trybunę, i podawał Izbie budżet
 na rok 1816. Potrzeby roczne dzielą się na zwy-
 czajne i nadzwyczajne. Do zwyczajnych policzone
 i przyłączone są:

1) Powszechny dług krajowy, z przy- rośnieniem 7 milionów	-	-	115,000,000
2) Lista cywilna i familija Królewska	33,000,000		
3) Izba Parów, na połowie uposażenia swego oparta	-	-	2,000,000
4) Izba Deputowanych	-	-	700,000
5) Ministerium sprawiedliwości	-	-	17,000,000
6) Ministerium wojny	-	-	180,000,000
7) Ministerium marynarki	-	-	48,000,000
8) Ministerium spraw wewnętrznych	70,000,000		
9) Ministerium związków zew- ntrnych	-	-	6,500,000
10) Ministerium skarbu	-	-	16,000,000
11) Ministerium policyi jeneralnéy	1,000,000		
12) Fundusz na umorzenie długów	14,000,000		
13) Koszta układów	-	-	12,000,000
14) Procent za wydanie kaucyi	-	-	8,000,000
15) Procent od obligów Królewskich	1,500,000		

Wydatki nadzwyczajne.

Pierwsza piąta część kon- trybucyi 700 milionów	140,000,000		
Utrzymywanie wojsk sprzymierzonych	-	130,000,000	275,000,000
Oplata Hrabion <i>Bentheim</i> i <i>Steinfurt</i>	-	-	800,000

W ogóle . . . 800,000,000

DODATEK